

PROGRAMACIÓ

JORNADA DE RECERCA - 9 DE MAIG, 2024

MONTSE MORCATE · REBECA PARDO · MIREIA PLANS · RAQUEL LUACES · JULIA MONTILLA

ART, RECERCA I SALUT MENTAL EXPLORACIONS VISUALS DEL PATIMENT

SALA DE JUNTES - FACULTAT DE BELLES ARTS - UB

Jornada de recerca
Art, recerca i salut mental: exploracions visuals del patiment

9 de maig de 2024
Sala de Juntes de la Facultat de Belles Arts, Universitat de Barcelona

PROGRAMACIÓ

9:30H Presentació del projecte de recerca. *Dolidas: exploraciones visuales del sufrimiento entre la práctica artística y la salud mental*

9:45H Creació i finançament per a projectes de recerca dins de l'àmbit de les Belles Arts. Montse Morcate i Rebeca Pardo

Breu contextualització sobre les possibilitats de desenvolupar la recerca amb l'ajuda de finançament i dins de projectes i /o grups de recerca a través d'un recorregut per la trajectòria de les investigadores.

10:30H Creació artística vinculada a la recerca del projecte
Mireia Plans · *Un aïllament gairebé impossible. Presentació del fotollibre*

La pandèmia ens va tancar a casa però ens va deixar més a la intempèrie que mai. El nou món que havíem de construir no ha arribat, i el gir provocat per aquest període d'incertesa ha edificat una violència subtil transcrita en petits gestos imperceptibles. Aquells dies que sembla que no van ser, van generar un estat d'alerta constant que em van portar a construir un diari visual, un espai on evocar el malestar personal i social viscut durant aquest període. *Un aïllament gairebé impossible* és la maqueta del fotollibre que reuneix els collages, textos de premsa i imatges documentals creats a mode de diari personal durant el període del Covid-19.

Raquel Luaces · *Espais Liminals i Estètiques Virtuals del Dolor*

La presentació es planteja com un extracte de la recerca doctoral, complementada per dues propostes artístiques en procés de desenvolupament formalitzades mitjançant imatges, un vídeo i una pàgina web, amb la intenció de transformar-se en una instal·lació o plataforma web interactiva més desenvolupada. El tema es centra en la relació entre la representació d'espais liminals en xarxes socials i les emocions evocades en els usuaris, sovint associades a estètiques digitals relacionades amb el dolor i el dol. A través de l'anàlisi de moviments estètics d'Internet com el traumacore o el dreamcore, que reflecteixen les sensibilitats de les noves generacions a les xarxes socials, busca ampliar les possibilitats artístiques d'aquests espais liminals a la virtualitat.

Julia Montilla · *El jardín de las delicias*

A la població d'Almacelles, situada a Lleida, es celebra anualment la Festa de l'Aigua per commemorar l'arribada d'aquest bé al municipi, amb la inauguració del Canal d'Aragó i Catalunya. Entre els actes de celebració hi ha una desfilada de carrosses realitzades per entitats de la població i dels municipis veïns. En aquest context, es desenvolupa l'any 2016 un projecte amb un grup de persones vinculades a les unitats de Salut Mental del Centre Assistencial Sant Joan de Déu, que compta amb el suport del Centre d'Art La Panera i el finançament de la beca *Art per a la millora social*. La participació a la desfilada (una activitat lúdica susceptible de generar espais de convivència plurals) té per objectiu fomentar la intervenció de persones en procés de recuperació en la construcció activa de la ciutat a través d'un esdeveniment que fomenta el veïnatge.

Rebeca Pardo · *Red Flags*

Llibre d'artista amb forma de Flag Book que tracta la representació visual de la salut mental dins de l'àmbit laboral. L'obra experimenta amb tècniques mixtes entre la fotografia, l'enquadernació artesanal i l'art tèxtil, incloent-hi el brodat i el que Parker (2010) anomena "puntada subversiva", abordant la complexitat de la representació visual del patiment invisible.

Montse Morcate · *Maternitat i salut mental*

Es presenten dues obres vinculades a la maternitat en diferents etapes i en diversos contextos de salut mental. En primer lloc (*Auto*) *Retrat. Apunts sobre l'Alzheimer*, és una proposta concebuda com a exercici lúdic i transformada en un treball col·laboratiu realitzat amb la mare, com a proposta que visibilitza tant a la persona diagnosticada com al seu entorn més proper, afectats també per la malaltia. El projecte es transforma novament amb l'arribada de la pandèmia. Aquesta es connecta amb altre projecte (*work in progress*) fruit de l'actual recerca que reflexiona sobre els efectes en la salut mental de la violència obstètrica i la seva invisibilització.

12:30H Projectió del documental: *Material Sensible*

Material sensible és un projecte participatiu de creació fotogràfica que permet que persones que han patit abusos sexuals en la infància, i prèviament han viscut un procés de recuperació terapèutic, puguin utilitzar la fotografia com una eina d'expressió per reconstruir un relat propi i reparar la identitat. En la tercera edició del projecte, s'ha produït un documental que recull els testimonis de les persones que hi han participat. La taula de debat que acompanyarà la projecció, analitzà com la fotografia és una eina transformadora que permet visibilitzar certes vivències narrades per persones que han sobreviscut o conviuen amb el patiment emocional i mental.

13:30H Taula de debat: *La fotografia com a eina transformadora.*

A càrrec de: Mireia Plans, Ana de Quadras i participants del projecte.

14:00H Tancament jornada

Aquesta jornada s'emmarca dins del projecte Dolidas: exploraciones visuales del sufrimiento entre la práctica artística y la salud mental (Ajuts a Projectes Pre-Competitius. Facultat de Belles Arts, Universitat de Barcelona, 2023) i del projecte de I+D+i Representaciones contemporáneas del duelo y el dolor: visibilización, agencia y transformación social a través de la imagen, PID2022-137176OA-I00, finançat per MICIU/AEI/10.13039/501100011033 y FEDER.